

1945, 21. duben. Bratislava. — Nařízení Slovenské národní rady o zákonodárné moci na Slovensku.¹

Slovenská národní rada usniesla sa na tomto nariadení:

§ 1.

1. Zákonodarnú moc na Slovensku okrem prípadov uvedených v odst. 2 vykonáva Slovenská národní rada v duchu úprimnej shody s prezidentom a vládou Československej republiky.

2. Zákonodarnú moc vo veciach celoštátnej povahy vykonáva prezident Republiky po dohode so Slovenskou národnou radou. K tomu, aby niektorej veci bola priznaná celoštátna povaha, je potrebná dohoda vlády Československej republiky a Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

¹ Záhy po ustavení první čs. vlády NF vyvstala nutnost uvést v soulad zákonodárnou činnost presidenta republiky, vykonávanou pro celé území republiky presidentskými dekrety na návrh vlády, se zákonodárnou činností Slovenské národní rady a naplnit ustanovení VI. hlavy vládního programu o nejužší součinnosti SNR a vlády při provádění společných státních úkolů a o rozdělení kompetence mezi orgány vlády ústřední a slovenské.

Nařízení SNR č. 30/1945 Sb. n. SNR o zákonodárné moci na Slovensku bylo prvním krokem ze strany Slovenské národní rady směřujícím k realizaci těchto zásad Košického vládního programu. SNR tímto nařízením uvedla v hlavních rysech svou zákonodárnou pravomoc do souladu s existencí lidově demokratického státu. Předsednictvo SNR jednalo o materií související s nařízením č. 30/1945 po dvakrát — 18. a 19. dubna a usneslo se na příslušných závěrech. 18. dubna 1945 přijalo usnesení 1. o tom, že nařízení SNR č. 1/1944 bude novelizováno (aby zákonodárná pravomoc SNR byla uvedena do souladu s celostátní legislativou), 2. o tom, že dekrety presidenta republiky upravující společné záležitosti budou předkládány k schválení plenů SNR a 3. o tom, že k zajištění styku se slovenskými členy vlády budou podle potřeby svolávány schůzky předsednictva SNR se slovenskými členy vlády. (ASNR Bratislava.)

Dne 19. dubna se pak předsednictvo usneslo na zásadách, které byly projednány 20. dubna s prezidentem republiky, a poté byla vydána norma — nařízení SNR č. 30/1945. Pro posouzení vývoje otázky uvádíme usnesení předsednictva SNR z 19. 4. 1945. Zní takto: „V společných veciach vykonáva zákonodarnú moc prezident Republiky dekrétmi vydávanými po dohode so Slovenskou národnou radou. Slovenská národní rada prerokuje návrhy dekrétov v plenárnom zasadnutí a dohoda sa považuje za uskutočnenú, keď usnesenie Slovenskej národnej rady súhlasí s návrhom dekrétu. V dekréte sa má uviesť, že je vydaný po dohode so Slovenskou národnou radou.“

Týmto spôsobom vykonáva prezident zákonodarnú moc vo veciach spadajúcich do rezortov: zahraničných vecí, národnej obrany a zahraničného obchodu. O ostatných veciach celoštátneho charakteru bude Slovenská národní rada pri svojej zákonodarnej činnosti pokračovať podľa možnosti v tesnej súčinnosti s prezidentom a vládou Republiky, aby sme štát spravovali jednotnými zásadami.“ (ASNR Bratislava, zápisy ze zasedání předsednictva SNR.)

Vymezení zákonodárné pravomoci SNR a mechanismu celostátního zákonodárství, obsažené v nařízení č. 30/1945 Sb. n. SNR, bylo záhy nato sankcionováno tzv. první pražskou dohodou z 2. června 1945 mezi vládou a předsednictvem SNR. Mezitím, 24. 4. 1945, se vláda usnesla ve své 5. schůzi na zřízení komise, jež měla připravit vládě posudek o tom, jak včlenit dosavadní nařízení SNR do soustavy čs. právního řádu. V téže schůzi jednala vláda rovněž o rozhodnutí SNR, aby styk jednotlivých pověřenectev s vládou se děl výhradně prostřednictvím předsednictva SNR a úřadu předsednictva vlády a naopak. Vláda vzala toto rozhodnutí na vědomí a usnesla se takto:

a) Jednotlivá resortní ministerstva mohou se obracet přímo k příslušným pověřenectvům SNR ve věcech ryze resortních a v těch, kde jde o provedení usnesení vlády;

b) SNR budiž požádána, aby se pověřenectva řídila týmiž zásadami;

c) tam, kde bude v zájmu vyřízení věci nutno obrátiti se k cizím zastupitelským úřadům, musí se pověřenectva obracet přímo k ministerstvu zahraničních věcí.

d) Předsednictvo vlády sdělí toto usnesení předsednictvu SNR se žádostí, aby se řídilo stejnými zásadami.

Vláda dále vzala na vědomí, že se

a) zřizuje zvláštní komise sestávající z ministrů dr. Stránského, dr. Pietora, dr. Procházky a státního tajemníka dr. Clementise, jež by připravila vládě posudek o tom, jak včleniti dosavadní nařízení SNR do soustavy čs. právního řádu;

b) že byla učiněna dohoda se Slovenskou národnou radou o vydání ústavního dekretu, jímž se mění vojenský trestní zákon a branný zákon, jak byl navržen MNO č. j. 9 z r. 1945 v příloze k zápisu o schůzi vlády ze dne 17. 4. 1945 a usnáší se navrhnout prezidentu republiky, aby v tomto ústavním dekretu po slovech „k návrhu vlády“ vsunuta byla slova „po dohodě se Slovenskou národnou radou“.

§ 2.

Prezident Republiky vykonáva zákonodarnú moc podľa § 1 odst. 2 dekrétmi, v ktorých sa uvedie, že sa vydávajú po dohode so Slovenskou národnou radou.

§ 3.

Nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia prestáva platiť § 1 nariadenia Slovenskej národnej rady č. 1/1944 Sb. n. SNR.

§ 4.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť hneď a vykoná ho Predsedníctvo Slovenskej národnej rady so Sborom povereníkov.

Slovenská národná ra

Sb. n. SNR, čís. 30/1945.

[220]

1945, 21. duben. Košice. — *Iniciativní návrh na řešení palčivé otázky očisty státního aparátu a veřejného života od fašistických živlů, uveřejněný v „Pravdě“ jako příspěvek v rubrice „Lud volá po očistě“.*

Preverovacie komisie

Články uverejnené pod nadpisom „Problém najžeravejší“ v Národnej obrode a „Čo je s Ludovými súdmi“ v Pravde zo dňa 13. IV. 1945, najlepšie dokazujú, že vec politickej spoľahlivosti neznesie ďalšieho odkladu.

Preto dovoľujem si podať konkrétny návrh na praktické riešenie tejto naliehavej otázky:

1. V každom okresnom sídle zriadia sa Preverovacie komisie, pozostávajúce: z predsedu okr. súdu, ako predsedu komisie, ďalej z predsedu ONV (alebo jeho zástupcu) a po jednom alebo po dvoch členoch KSS a DS a napokon z predsedu (alebo zástupcu) MNV, príslušného podľa bydliska preveriť sa majúcej osoby.

2. Úlohou komisie by bolo preveriť každú osobu, činnú v štátnej, verejnej alebo inej dôležitej súkromnej službe, poťažne uchádzajúcu sa o takéto miesto, a to preveriť ho čo do politickej minulosti a chovania sa za fašistickej éry.

3. Komisia rozhoduje väčšinou hlasov a vydá o svojom rozhodnutí dotyčnej osobe písomné potvrdenie, prípadne vyrozumie o svojom rozhodnutí nadriadenú vrchnosť dotyčnej osoby. V prípade zistenia deliktu, spadajúceho do právomoci Ludových súdov, komisia postúpi záležitosť kompetentnému Ludovému súdu.

4. Osoby, ktoré neboli komisiou uznané za spoľahlivé, majú byť bezokladne zo služby prepustené, poťažne nemôžu byť do nej prijaté. V prípadoch, keď ide o prijatie na dôležité miesto v súkromnej službe, zamestnávateľ je povinný vyžiadať si od uchádzača potvrdenie Preverovacej komisie.

5. Komisia má včas (10—14 dní vopred) oznámiť v dennej tlači a v mieste obvyklým spôsobom termín neverejného rokovania s výzvou, aby každý svoje prípadné námietky proti dotyčnej osobe pred rokaním písomne zahlásil. Komisia má dať osobe, o ktorú ide, príležitosť sa obhajovať.

6. Tak isto sa publikuje aj rozhodnutie Preverovacej komisie.

7. Podrobné smernice pre pokračovanie komisií má vypracovať Povereníctvo SNR pre praosúdie.

Pravda, 21. 4. 1945, čís. 50 . „Lud volá po očistě“.